

Søker

Opplysninger om institusjonen

Kommunenavn	1100 kommune
Institusjonsnavn	Rogaland fylkesbibliotek
Postadresse	Postboks 130
Postnummer	4001
Poststed	Stavanger
Institusjonens leder	
Fornavn	Britt
Etternavn	Ellingsdalen
Telefon	95 067 979
E-post	britt.ellingsdalen@rogfk.no

Sluttrapport

Prosjekttittel	Kunstig intelligens, kildebevissthet og kritisk mediebruk – et grunnkurs for bibliotekansatte
Kategori	Innsatsområder: Utvikling av nye bibliotektenester
Tildelt beløp	1 050 000
Antall tildelingsår	2-årig
Tidsperiode	2024, 2025

Mål for prosjektet

Økt kompetanse på kunstig intelligens, kildebevissthet og kritisk mediebruk i folkebibliotekene gjennom kunnskap og konkrete verktøy som bibliotekene kan ta i bruk i hverdagen. Ruste bibliotekene til å være en aktiv partner i å styrke demokratiet lokalt, regionalt og nasjonalt. Sikre befolkningens informasjonsberedskap gjennom sitt lokale bibliotek som del av et større kompetansenettverk.

- Utarbeide et kursopplegg for bibliotekansatte, med mål om at 50% av ansatte i norske folkebibliotek har gjennomført dette kurset innen utgangen av 2025.
- Utarbeide en informasjonskampanje som bibliotekene kan bruke for å markedsføre denne kompetansen i egen kommune.
- Utrede en sertifisering for bibliotek der en gitt andel av staben har tilegnet seg grunnkompetanse på kildebevissthet, kritisk mediebruk og kunstig intelligens og bruker kompetansen aktivt i sine tilbud til innbyggerne.

Rapport

RESULTATER OG MÅLOPPNÅELSE

Prosjektet fikk tildelt totalt kr 1 050 000,- i 2024/25 for å øke kompetansen på kunstig intelligens, kildebevissthet og kritisk mediebruk i folkebibliotekene. Dette skal skje gjennom kunnskapsløft og konkrete verktøy som bibliotekene kan ta i bruk i hverdagen.

Delmål 1: Utarbeide et kursopplegg for bibliotekansatte, med mål om at 50% av ansatte i norske folkebibliotek har gjennomført dette kurset innen utgangen av 2025

Nettkurset «Digital kildebevissthet i biblioteket» ble lansert våren 2025. Så langt er det registrert 880 deltakere. 439 av disse har fullført kurset og fått kursbevis. Av disse er 329 ansatt i folkebibliotek.

Målet om 50% gjennomføring (ca 1200 ansatte) er ikke nådd, men tilbakemeldingene viser at kurset treffer bredt. Flere store bibliotek, blant annet Trondheim, Stavanger og Kristiansand har gjort kurset obligatorisk., og Deichman vil oppfordre ansatte til å gjennomføre i løpet av 2026/2027.

Deltakerne beskriver kurset som «et veldig bra kurs!», «kjekt», «nyttig», «viktig», «relevant» og «lærerikt». Det ser ut til at kurset treffer godt, uavhengig av erfaringsbakgrunn: «Nyttig! Flere ting jeg ikke visste, og jeg har jobbet mye kildekritikk i min phd [...]» (deltaker fra Troms)

«Dette kurset var perfekt for meg som kunne veldig lite innenfor dette temaet fra før» (deltaker fra

Finnmark)

Delmål 2: Utarbeide en informasjonskampanje som bibliotekene kan bruke for å markedsføre denne kompetansen i egen kommune

Publikumskampanjen Vi er kildeveiledere ble ferdigstilt oktober 2026. Bibliotek der minst 40% av de ansatte har gjennomført kurset får tilgang til kampanjen, hittil 57 folkebibliotek og 88 vgs-bibliotek.

Kampanjen oppleves som relevant og enkel å ta i bruk, men foreløpig er det bare rundt 25 bibliotek som har kjørt kampanjen lokalt. Vi undervurderte tiden det tar å etablere en ny praksis i biblioteket: "Jeg synes dette er veldig bra! [...] Hadde vi ikke hatt et annet prosjekt på gang i vinter, hadde vi nok brukt alt materiale fra dere med en gang" (Vestland)

"Kampanjen er fin. Utfordringen er å gjennomføre i en travel hverdag" (Trøndelag)

"Har rett og slett glemt hele kampanjen! Men ser nå at den er knallbra og skal tas i bruk!" (Rogaland)

Delmål 3: Utrede en sertifisering for bibliotek der en gitt andel av staben har tilegnet seg grunnkompetanse på kildebevissthet, kritisk mediebruk og kunstig intelligens og bruker kompetansen aktivt i sine tilbud til innbyggerne

Dialog med Norsk bibliotekforening og OsloMet viste at en formell sertifisering krever en for omfattende administrasjon. Prosjektet valgte derfor å:

- dele ut kursbevis til enkeltdeltakere
- gi tilgang til kampanjen for bibliotek med 40 % gjennomføring

MÅLGRUPPER

Bibliotekansatte i folkebibliotek og skolebibliotekarere i vgs.

SAMARBEID

Prosjektet startet som et samarbeid mellom de seks fylkene Rogaland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Vestland, Telemark og Innlandet, Tenk/faktisk.no og Sandnes bibliotek. I løpet av prosjektperioden ble alle fylkene bortsett fra Oslo aktive partnere.

INNHold OG AKTIVITETER I TILTAKET

1. Utvikling av nettkurset «Digital kildebevissthet i biblioteket» (2024-25)
2. Markedsføring av nettkurset mot bibliotekansatte i hele landet
3. Regionale workshops og diskusjonsopplegg
4. Utvikling av kampanjen «Vi er kildeveiledere»

5. Etablering av prosedyre for kursbevis

OVERFØRINGSVERDI / ERFARINGER SOM ANDRE KAN DRA NYTTE AV

1. Det tar tid å etablere en felles nasjonal agenda. Mange bibliotek starter først nå, ett år etter lansering.

2. Hyppig informasjon og påminnelser er avgjørende. Effektive kanaler: fylkesbibliotekene, Digitalt påfyll, bibliotekutvikling.no, Bok og bibliotek, nettverk for skolebibliotekkoordinatorer i vgs.

3. Fylker med høy deltakelse (ABØ, Rogaland, Troms), viser at lokalt eierskap er viktig: lokale workshops, erfaringsdeling og synlighet på fylkesbibliotekenes nettsider.

NB! Vi har ikke nøyaktige tall på hvor mange som har gjennomført kursdelene. Tall fra Tenk viser at det er ca dobbelt så mange som har registrert seg og er i gang med kurset i forhold til de som har bedt om kursbevis. For eksempel i Vestland, som også har hatt lokale workshops og erfaringsdeling, har 26 bedt om kursbevis, samtidig som det er registrert 116 i gang med kurset hos Tenk.

4. Påmeldingssystemet med fylkeskoder skaper noe friksjon. Bør muligens endres.

5. Oppbyggingen av kurset med en blanding av skriftlig informasjon, oppgaver, quiz, video fungerer godt.

"Veldig nyttig kurs og fin variasjon mellom info, quiz og videoer" (VGS, Akershus)

"Jeg likte godt at det var så grunnleggende, jeg likte design og layout - og det varierte i måten å fremstille informasjonen på. Takk!" (Finnmark)

"Kurset er pedagogisk og logisk bygd opp" (VGS, Trøndelag)

"Litt mye gjentakelse, men et veldig nyttig kurs" (Trøndelag)

6. Felles diskusjonsgrupper for folke- og skolebibliotek i vgs skaper gode faglige samtaler.

VEIEN VIDERE

1. Videreføring av kurset

"Bra kurs, kan sikkert oppdateres en gang i året og repeteres MINST en gang i året" (VGS, Nordland)

Kurset revideres årlig for å holde tritt med endringer i informasjonslandskapet. Rogaland fylkeskommune har satt av midler til utvikling og oppdatering av kurset, og vil engasjere Tenk til dette.

Fylkesbibliotekene oppfordres til å fortsette å markedsføre kurset og legge til rette for diskusjon av innholdet i kurset.

Kursdeltakerne vil følges opp jevnlig med opplegg til gjenbruk og inspirasjon.

2. Tiltak i bibliotekene

En sentral problemstilling er at «ingen» spør etter fakta og kilder i folkebibliotekene i 2026. Hva gjør vi med det?

- Arrangementsturneer om kildebevissthet
- Temautstillinger, som Jakten på sannheten
- Bedre tilgang til pålitelige kilder og redaktørstyrte medier i bibliotekene

3. Mer kompetanse

"Dette var en fin innføring. Jeg tenker at jeg har blitt mer bevisst, men jeg føler meg ikke klar for å være en formidler på området" (Akershus)

Vårt langsiktige mål er å styrke bibliotekene som pålitelige kunnskapsaktører og bidra til økt motstandskraft mot desinformasjon. Innbyggere i hele landet skal kunne forvente å få hjelp med å finne fakta og vurdere kilder på sitt lokale bibliotek. Hvordan når vi dette målet, når 50% av de ansatte i norske folkebibliotek ikke har bibliotekutdanning?

"Digital kildebevissthet i biblioteket" er et viktig første skritt, men alene ikke nok til å løfte denne kompetansen til et nivå der ansatte føler seg trygge som kunnskapsformidlere. For å støtte dette arbeidet har OsloMet utviklet to relevante kurs som anbefales for bibliotekansatte i hele landet: "KI, søk og kildebevissthet" og "Åpen forskning og vitenskapelig kommunikasjon i folkebibliotek".

Tilbakemeldingene fra diskusjonsgrupper og workshops tyder på at neste skritt bør være grunnleggende, lavterskel opplæring i informasjonssøk og bruk av kunstig intelligens som verktøy for informasjonssøk.

Regnskap

- [Regnskap_Digital kildebevissthet.pdf](#)

Vedlegg

- [Digital kildebevissthet i biblioteket_lenker.pdf](#)
- [Sluttrapport.pdf](#)